

binding iemand uit zijn kunt wippen. Met de nauwkeu- eid en de voorspelbaarheid van een schakelaar die je omzet. Dus we weten allang dat deze dingen worden voort- gebracht door het brein. Cardiologen

had, beschrijven een diepe euronie. Een diep gevoel van mystieke of religieuze verbondenheid met het universum. 'Er zijn sterke aanwijzingen dat het uit het limbisch systeem komt (een groep hersengebieden die onder meer emo-

wat tegenwoordig... logen hebt gekregen. Eigenlijk niet. Als ik het op congressen over ons onderzoek heb, krijg ik nooit het commentaar dat het uit de lucht is gegrepen. De meesten zeggen: dit sluit

re kant: mijn... het hoe, niet naar het waar... wagen houd ik zo goed mogelijk gescheiden. Er zijn grenzen aan wat de wetenschap ons kan vertellen.'

HANS VAN MAANEN

TWISJFEL Tot het gaatje voor de influenzazaprik

Nu de kruiddampen optrekken, is het aardig het slagveld te overzien. De lijken hangen nog net niet in de bomen, maar veel scheelt het niet.

We hebben het, uiteraard, over de griep-prik. In het *Geneesmiddelenbulletin* vatte Dick Bijl de jongste bevindingen van het vaccinonderzoek weer eens samen en hij concludeerde dat er 'geen valide bewijs is dat de jaarlijkse Influenzavaccinatie bij ouderen en risicopatiënten werkzaam en effectief is'. Niet veel meer dan wat al in de literatuur staat. Het vaccin is verouderd, goed opgezette studies zijn schaars, en er wordt te weinig onderzoek gedaan.

Weinig opzienbarend, zou je zeggen, maar de zaak begon in de vaccin-gevoelige atmosfeer direct te gisten. Bijl vond de kritische huisarts Hans van der Linde aan zijn zijde, die het publicitaire openingsalvo afvuurde. Hij wees op met het vaccinatieprogramma gemoede belangen en reputaties waardoor kritiek eigenlijk niet goed mogelijk was.

Hij zal niet verwacht hebben zo snel zo gelijkelijk te krijgen. Henk Jan Ouf, voor wie farmaceut Merck vorig jaar een hoogle-

BEWERING
De griep-prik werkt niet goed
OORDEEL
Het debat verzandt in jii-bakken

raarsstoel in Nijmegen inkocht, moest de vaccinbelangen verdedigen en vatte Bijls bedenkingen lekker samen als: 'Conclusie: de griep-prik werkt niet.' En hij haalde onderzoek aan waarin volgens hem stond 'dat de griep-prik wel werkt, maar wellicht niet zo goed als we dachten'. Daarin stond: 'Bewijs voor bescherming in volwassenen van 65 jaar en ouder ontbreekt.'

Ook andere soldaten, zoals de Groningse viroloog Jan Wilschut (adviseur van vaccinproducenten, tevens lid van de Gezondheidsraad) en natuurlijk geheel belangeloos Ab Osterhaus, namen Bijl en Van der Linde onder vuur; maar ooverdovend was het kanonschot dat RIVM-directeur Koel Coutinho loste. Het RIVM is verantwoordelijk voor de landelijke vaccinatieprogramma's en Coutinho had zich in de

discussie over het baarmoederhalskanker-vaccin al doen kennen als technocraat die weinig kritiek duldt. In dit geval liet hij zich wel erg kennen, door direct een bodemprocédure tegen Van der Linde te be-ginnen. Geen kort geding waardoor ieder- een snel weet waar hij aan toe is, maar een tijdrovende en kostbare bodemprocédure. Die zou voor eens en altijd moeten vast- stellen, aldus het persbericht van het RIVM, of iemand 'ongegronnd en welbewust het vertrouwen van de bevolking in de be- scherming van de volksgezondheid door het RIVM' mag schaden door 'de integri- teit en onafhankelijkheid van Coutinho en het RIVM' ter discussie te stellen. Waarom voor deze rechtsgang is gekozen, will het RIVM niet vertellen.

Hoe dan ook moet je niet denken aan de reputatieschade voor het RIVM en het ver- trouwen van de bevolking als de rechter over een jaar of wat beslist dat Van der Linde niet onrechtmatig wees op de banden die, via de Utrechtse universiteit, lijken te bestaan tussen Coutinho en GSK, leveran- cier van een vaccin tegen baarmoederhals- kanker, en MSD, leverancier van een ander

vaccin tegen baarmoederhalskanker. En je moet er niet aan denken wat er gebeurt als Van der Linde in het ongelijk wordt ge- steld. Dan is hij waarschijnlijk geruïneerd: zo'n procedure loopt in de papieren.

Het zal dus wel uitdraaien op een schlik- king en het staken der vijandelijkheden. Achter de schermen wordt vast al onder- handeld over de bewoordingen, waarna wij wellicht reeds volgende week een geza- menlijk persbericht tegemoet kunnen zien en de rommel wordt opgeruimd.

Zwaar gewond blijft de wetenschap ach- ter. Wat een belangwekkende discussie had kunnen worden over de status van we- tenschappelijk bewijs, het blootstellen van grote delen van de bevolking aan on- bewezen preventiemaatregelen en over het grote geld en de grote belangen in de wetenschap, is vakkundig afgeschoten door er een wij-zij-discussie van te maken. Desnoods met leugens, bedrog en intimi- datie. Precies zoals gebeurde met het vac- cin tegen baarmoederhalskanker, het vac- cin tegen Mexicaanse griep en het vaccin tegen de vogelgriep. Zo'n virus maakt meer kapot dan je lief is.